

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Vrchní soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Karla Podolky a soudkyň Mgr. Dagmar Javůrkové a JUDr. Ludmily Říhové v právní věci žalobců **a/ Heleny Vondráčkové**, nar. 24. 6. 1947, **b/ Martina Michala**, nar. 1. 4. 1959, obou bytem Řítka, Sportovní 122, obou zast. Mgr. Janou Gavlasovou, advokátkou, se sídlem Hostivice, Chýně, Západní 449, proti žalované **Martě Kubišové**, nar. 1. 11. 1942, bytem Praha 5, Zahradníčkova 1122/10, zast. JUDr. Danielem Srncem, advokátem, se sídlem Praha 1, Na Potiřích 1071/17, o ochranu osobnosti, o odvolání žalované proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 5. srpna 2010, č.j. 31 C 49/2010 - 50, t a k t o :

I. Rozsudek soudu prvního stupně **se v napadené části potvrzuje.**

II. Žalovaná je povinna zaplatit na náhradě nákladů odvolacího řízení každému žalobci 5.375,- Kč do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku na účet Mgr. Jany Gavlasové, advokátky, se sídlem Hostivice, Chýně, Západní 449.

Odůvodnění:

Soud prvního stupně rozsudkem v záhlaví označeným uložil žalované povinnost uveřejnit na vlastní náklady ve vysílání rozhlasové stanice Český rozhlas I – Radiožurnál v době mezi 10.00 – 12.00 hod. omluvu do jednoho měsíce od právní moci tohoto rozsudku ve znění: „V rozhovoru odvysílaném dne 17. 11. 2009 na rozhlasové stanici Český rozhlas I – Radiožurnál, který byl se mnou veden, jsem na adresu paní Heleny Vondráčkové a pana

Martina Michala sdělila, že na mě byla podána žaloba na dva miliony proto, že se mělo něco dít na chodbě soudu při soudním jednání, které je proti mně vedeno o náhradu škody. Toto tvrzení je nepravdivé a tímto se paní Heleně Vondráčkové a panu Martinu Michalovi omlouvám. Marta Kubišová.“ (odst. I výroku). V rozsahu, v němž se žalobci domáhali uveřejnění omluvy formou placené inzerce žalobu zamítl (odst. II výroku). Žalované uložil zaplatit žalobcům na náhradě nákladů řízení rovným dílem částku 21.700,- Kč do tří dnů od právní moci rozsudku k rukám zástupkyně žalobců (odst. III výroku).

Soud prvního stupně v řízení podle § 11 a násl. obč. zák. vzal za prokázané, že vztahy mezi účastníky řízení jsou vážně narušeny vzhledem k jejich sporu o náhradu škody, kterou měla údajně způsobit žalovaná zrušením své účasti na plánovaném turné tehdejší skupiny Golden Kids, a o němž široce referují média, přičemž žalobci jsou často kritizováni zato, že tento spor vůči žalované vyvolali. Také veřejnost zaujala vůči žalobcům většinou negativní postoj, a to i v souvislosti se zveřejněním údaje o tom, že žalobci se další žalobou vůči osobám pokládaným za přátele žalované domáhají dvou milionů korun. V průběhu vedení sporu média vzájemně sdělila vzájemné kritické soudy, popř. výroky intimního charakteru, které padaly, jak ze strany žalobců na adresu žalované, tak také ze strany žalované na adresu žalobců. V těchto poměrech sdělila dne 17. 11. 2009 žalovaná v rozhovoru na rozhlasové stanici Český rozhlas 1 – Radiožurnál, v pořadu Host Radiožurnálu, vyslaném v pracovních dnech od 10.06 do 11 hod., že na ni oba žalobci podali žalobu o dva miliony (Kč) za to, co se dělo při minulém jednání u soudu. Vzhledem ke kontextu této části rozhovoru se žalovanou je zcela nepochybné, že za původce nové žaloby označila žalobce, byť se tak nestalo výslovně. Redaktor rozhovoru totiž zmínil jména žalobců a původní spor, načež se dotazoval, zda se tedy tento spor rozrůstá. To žalovaná potvrdila a výslovně se zmínila o nové žalobě. Nelze předpokládat, že by se rozumný posluchač mohl jakkoli domnívat, že by měl tuto novou žalobu podat někdo jiný než žalobci, o nichž jediných byla řeč. Nelze ani vzhledem ke slovíčkovému žalované přisvědčit její nynější interpretaci, že o podání nové žaloby informovala jen s dávkou pravděpodobnosti a značné neurčitosti, ježto potvrdila bez jakékoli nejistoty, že na ni byla podána nová žaloba a že je na částku dva miliony. Opakovanými slovy „asi jo“ reagovala na redaktorův dotaz, zda se tedy ten původní spor rozrůstá, přičemž po nich již bez jakékoli nejistoty výslovně potvrdila, že žaloba na ni podána byla, jaká částka je na ní požadována a výrok ukončila sdělením, že neví, kam by přišla. Předmětné výroky žalované nejsou pravdivé, neboť žalobci vůči žalované novou žalobu o zaplacení dvou milionů korun nepodali. Soud prvního stupně některé další články, jimiž provedl důkaz, nehodnotil, neučiniv z nich skutkovou zjištění, a neprovedl další vyjmenované navržené důkazy, neboť je nepokládal za podstatné.

Na základě takto zjištěného skutkového shledal žalobu zásadně důvodnou. Žalovaná nepravdivě prostřednictvím rozhlasu v uvedeném rozhovoru informovala veřejnost o tom, že na ni žalobci podali novou žalobu o dva miliony korun. Tím zasáhla do práva žalobců na ochranu jejich osobnosti (§ 11 obč. zák.), zejména do práva na ochranu občanské cti a vážnosti ve společnosti. Neoprávněný zásah v podobě nepravdivých výroků na adresu žalobců je vzhledem ke všem okolnostem, za nichž byl učiněn, objektivně způsobily narušit práva chráněná § 11 a násl. obč. zák. Žalobci dlouhodobě čelí silné kritice za to, že vůči žalované uplatnili u soudu své tvrzené právo na náhradu škody, přičemž není podstatné, že tak fakticky učinila právnická osoba, neboť média i veřejnost tento subjekt se žalobci zaměňují z toho důvodu, že oba žalobci jsou společníky této právnické osoby a žalobce je jejím jednatelem. Za této situace zpráva o tom, že žalobci opět „ženou“ žalovanou k soudu ze zcela malicherných důvodů (pro dění před soudní síní, s nímž žalovaná navíc nemá nic společného) a že žádají

z těchto důvodů po žalované horetní sumu dvou milionů korun, zcela zjevně do cti a vážnosti žalobců zasahuje (je objektivně způsobila zasáhnutí), neboť žalobce fakticky vykresluje (nepravdivě a neférově) jako nenasytné kverulanty, kteří opakovaným podáváním žalob chtějí uvrhnout žalovanou do existenčních potíží (podotknuti žalované „No tak já nevím, kam bych přišla“), a to dokonce přesto, že žalobkyně byla dlouholetou přítelkyní a kolegyní žalované, což ještě více vrhá na žalobce špatné světlo. Žalované nelze přisvědčit, že její nepravdivá tvrzení nejsou objektivně způsobila osobnostní práva žalobců narušit či ohrozit z toho důvodu, že byla pronesena neurčitě a jen pravděpodobně (s užitím slova „asi“), neboť jistá neurčitost se vztahovala jen k úvaze, zda se rozruší původní spor, přičemž základ sdělení, spočívající v údajích o nové žalobě o dva miliony korun podané na žalovanou žalobci byl sdělen bez pochybností a zcela určitě. Žalované soud prvního stupně přisvědčil potud, že žalobci sice skutečně jsou osoby veřejného zájmu, což ovšem neznamená, že by byli z tohoto důvodu povinni strpět sdělování nepravdivých informací, zasahujících do jejich cti a vážnosti. Obrana žalované, že si nebyla vědoma nepravdivosti předmětných výroků, a že při jejich sdělování vycházela ze dvou novinářských zdrojů, není právně významná, jelikož občanský zákoník k úspěšnému uplatnění práva na ochranu osobnosti nevyžaduje zavinění na straně toho, kdo neoprávněný zásah do osobnosti způsobil. Taková osoba se tudíž nemůže zprostit odpovědnosti ani důkazem, že byla v omylu. Navíc tato obrana žalované neodpovídá zjištěnému skutkovému stavu, když žalovaná totiž fakticky nevycházela ze dvou zdrojů, nýbrž pouze jednoho, neboť autorem článku „Válka Vondráčková vs. Kubišová pokračuje – Žaloba o dva miliony“ v časopisu Šíp plus je táž osoba, která před jeho vydáním kontaktovala žalovanou telefonicky, jak je z obsahu článku zřejmé, když je v něm odkazováno na rozhovor se žalovanou, při němž řídila vozidlo. Navíc ani z obsahu tohoto článku nelze jakkoli dovodit, že by žalobci podali žalobu o dva miliony korun na žalovanou; naopak se z něj jasně podává, že trestnímu oznámení s požadavkem na peněžní odškodnění mají čelit údajní přátelé žalované, tedy osoby, od nichž se sama žalovaná ve vyjádření pro autora článku distancovala. Nelze-li z článku vyčíst, že by žalobci podali na žalovanou novou žalobu o dva miliony korun, nelze úspěšně argumentovat ani tím, že zveřejnění předmětných výroků žalovanou způsobili sami žalobci, když se proti nepravdivému tvrzení v deníku Šíp plus nijak neohradili. Přitom nelze přehlédnout zřejmý rozdíl v dopadech sdělení, jež předkládá veřejnosti tzv. bulvární médium (jehož zprávy jistě alespoň část publika vnímá opatrně a s rezervou) a které naopak předkládá veřejnosti osoba, požívající takové všeobecné vážnosti a úcty, jako žalovaná. Ta rovněž nedůvodně poukazuje na to, že o žalobcích je známo, že podávají často trestní oznámení a vedou mnoho soudních sporů, jelikož se tato tvrzení skutečnost věci netýká a nemůže jít nikomu k tíži, domáhá-li se svých nároků před soudem, pokud svých procesních práv vysloveně nezneužívá kverulantstvím či jejich šikanózním výkonem. Žalobci, do jejichž osobnostních práv bylo neoprávněně zasazeno, mají v souladu s § 13 odst. 1 obč. zák. právo na poskytnutí přiměřeného zadostiučinění, za něž nutno považovat požadavek na omluvu v rozsahu uvedeném v odst. 1 výroku rozsudku soudu prvního stupně, protože taková omluva žalované může zlepšit u veřejnosti pověst žalobců ve sféře, v níž byla žalovanou poškozena, s tím, že bude pronesena na téže rozhlasové stanici a v obdobném čase, v němž byly proneseny předmětné výroky. Přiměřenosti zadostiučinění neodpovídá jen dílčí požadavek žalobců na uveřejnění omluvy žalovanou formou placené inzercce, neboť je výhradně na žalované, za jakých podmínek (na základě jaké dohody s Českých rozhlasem) omluvu uveřejní. Výrok o náhradě nákladů řízení odůvodnil § 142 odst. 3 o.s.ř.

Žalovaná v podaném odvolání, směřujícím proti odst. I a III výroku, odkazující na rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR, Ústavního soudu, Nejvyššího soudu ČSR z let 1925 a 1927, jakož i odbornou literaturu, v odvolání blíže konkretizované, označuje rozsudek soudu

prvního stupně za věcně i právně nesprávný, nerespektující individualitu daného případu a jeho celkový kontext i zásadu spravedlnosti, kdy soud nehodnotil důkazy v jejich vzájemné souvislosti, nezjistil úplně skutkový stav a věc nesprávně právně posoudil, neboť žalovaná svými výroky nemohla zasáhnout do práva na ochranu osobností žalobců způsobem nepřijatelným v demokratické společnosti, když její výroky byly zcela přiměřené situaci a atmosféře, panující v době jejich pronesení, jejichž cílem bylo pouze informovat a nikoli poškozovat kohokolí. Navrhuje změnu napadeného rozsudku v odstavcích I a III zamítnutím žaloby.

Odvolací soud přezkoumal rozsudek soudu prvního stupně v napadeném rozsahu i s řízením mu předcházejícím podle § 212 o.s.ř. a dospěl k závěru, že odvolání není důvodné. V nenapadeném odstavci II výroku zůstal rozsudek soudu prvního stupně nedotčen (§ 206 odst. 2 o.s.ř.).

Základním předpokladem odpovědnosti podle § 13 obč. zák. je existence zásahu do práv chráněných § 11 a násl. obč. zák., který je neoprávněný a současně způsobil tato chráněná práva porušit, popř. ohrozit. Neoprávněným zásahem je zásadně každé nepravdivé tvrzení nebo obvinění, jež zasahuje práva chráněná § 11 a násl. obč. zák. Je-li konkrétní fyzická osoba spojována s odsuzovanou činností, jde pravidelně o zásah proti právu na čest a důstojnost takové osoby. Dojde-li k takovému zásahu veřejnou publikací, např. ve formě rozhlasového pořadu s celostátní působností, bude zpravidla, s přihlédnutím ke konkrétním okolnostem případu, takovýto zásah objektivně způsobit snížit důstojnost, resp. vážnost fyzické osoby ve společnosti (srov. též rozsudek nejvyššího soudu ČR ze dne 12. 10. 2006, sp. zn. 30 Cdo 2232/2006).

O takový případ jde i v projednávané věci. Soud prvního stupně provedl dokazování v potřebném rozsahu a zjištěný skutkový stav posoudil rovněž při právním hodnocení správně. Není pochyb o tom, že žalovaná pronesla inkriminovaný výrok, a že jde o výrok nepravdivý. Nelze rovněž pochybovat o tom, že vzhledem ke své povaze, a za okolností, za nichž byl podle zjištění soudu prvního stupně učiněn, je objektivně způsobit snížit vážnost obou žalobců v očích veřejnosti. Za tohoto stavu nutno proto pokládat za legitimní očekávání žalobců, že se jim ze strany žalované dostane odpovídající omluvy. Nelze klást k jejich tíži, že žalovaná tuto základní a jednoduchou premisu nenahlíží. Rovněž nelze k tíži žalobců klást ani to, že se proti článku zveřejněnému před uvedeným výrokiem v časopisu Šíp plus neohradili, neboť jim takovouto povinnost občanský zákoník ani jiný právní předpis neukládá. To tím spíše, že z obsahu článku nelze dovodit, jak na to správně upozorňuje soud prvního stupně, že by žalobci na žalovanou podali žalobu o dva miliony Kč. Rovněž nelze přisvědčit žalované, že její výrok nebyl s dostatek určitý, jestliže ve zmíněném rozhlasovém pořadu skutečnost, že na ni právě taková nová žaloba byla podána a že je na uvedenou částku, bez dalšího potvrzována. Vzhledem k cílům právní úpravy ochrany osobnosti, jejímž prvotadým požadavkem je chránit osobnost občana před zásahy, pokud k nim nebyl původce zásahu oprávněn, nevyžaduje občanský zákoník k úspěšnému uplatnění práva na ochranu osobnosti ani zavinění. Kdo se zásahu dopustil, nemůže se zprostit odpovědnosti ani důkazem, že byl v omylu (tzv. důkazem omluvitelného omylu – srov. sborník Nejvyšší soud o občanském soudním řízení v některých věcech pracovníprávních, občanskoprávních a rodinnoprávních, vyd. Nejvyšším soudem ČSSR, Praha 1980, str. 177). Nemůže se proto žalovaná zprostit své odpovědnosti ani poukazem na to, že při sdělení uvedeného výroku vycházela z novinářských zdrojů, jak rovněž správně zdůraznil již soud prvního stupně.

Jestliže tedy žalovaná neoprávněně zasáhla uvedeným způsobem do osobnostních práv žalobců, je třeba i podle odvolacího soudu dovést její odpovědnost podle § 13 obč. zák.

Žalobci za prostředek obrany proti neoprávněnému zásahu zvolili morální zadostiučinění. Pokud jde o požadovanou omluvu, obsaženou v odst. I výroku napadeného rozsudku, považuje ji odvolací soud shodně se soudem prvního stupně za přiměřený prostředek obrany z hlediska § 13 odst. I obč. zák. V zájmu stručnosti jinak odvolací soud odkazuje na výstižné odůvodnění napadeného rozsudku, s nímž se beze zbytku ztotožňuje. Tento závěr není z vyložených důvodů ani v rozporu s v odvolání uvedenými rozhodnutími Nejvyššího soudu a Ústavního soudu, vycházejícími z platné právní úpravy.

Z vyložených důvodů proto odvolací soud rozsudek soudu prvního stupně v napadeném rozsahu, včetně rovněž správného výroku o náhradě nákladů řízení, tj. v odstavcích I a III, jako věcně správný podle § 219 o.s.ř. potvrdil.

Výrok o náhradě nákladů odvolacího řízení je odůvodněn § 224 odst. 1, § 142 odst. I a § 151 odst. I o.s.ř., když náklady úspěšných žalobců představuje odměna za zastupování advokátem podle § 6 odst. I písm. b/ vyhl. č. 484/2000 Sb. v částce 15.000,- Kč, zvýšená o 30 % podle § 19a téže vyhlášky, tj. o částku 4.500,- Kč, celkem 19.500,- Kč, z čehož připadá na každého z žalobců jedna polovina, tj. částka 9.750,- Kč, snížená o 50 % podle 18 odst. I věty prvé téže vyhlášky, tj. částka 4.875,- Kč, s jednou náhradou hotových výdajů podle § 13 odst. 3 vyhl. č. 177/1996 Sb., ve výši 300,- Kč, náhradou za promeškaný čas podle § 14 odst. 1, téže vyhlášky ve výši 200,- Kč u každého z žalobců, celkem 5.375,- Kč pro každého z nich.

P o u ě n í : Proti tomuto rozsudku **n e n í** dovolání přípustné, ledaže dovolací soud dospěje k závěru, že rozhodnutí ve věci samé má po právní stránce zásadní význam. Dovolání lze podat do dvou měsíců od jeho doručení k Nejvyššímu soudu ČR prostřednictvím Městského soudu v Praze.

V Praze dne 30. června 2011

JUDr. Karel Podolka, v. r.
předseda senátu

Za správnost vyhotovení:
Šimová